

Кабінет Міністрів України ПОСТАНОВА

від 13 серпня 1993 р. № 646

Київ

Про вдосконалення мережі вищих навчальних закладів

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Прийняти пропозицію Міністерства освіти, погоджену з Міністерством фінансів і Міністерством економіки, про створення:

КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

на базі Київського інженерно-будівельного інституту.

Прем'єр-міністр України

Л. КУЧМА

Перший заступник міністра
Кабінету Міністрів України

В. НЕСМІХ

ВСТУПНІ ЕКЗАМЕНИ МИНУЛИ

Цього року в КІБІ під час вступу у вуз був непоганий конкурс. І це тоді, коли в інших престижних технічних вузах він був низький.

Отже, закінчилися вступні іспити, починається новий навчальний рік. Про те, як проходили вступні іспити, ми попросили розповісти відповідального секретаря приймальної комісії О. П. КУЗЬМІЧА:

— Олександр Іосиповичу, скажіть чи було щось нового для абітурієнтів в правилах прийому в інститут?

— Так. Було дещо. Наприклад, в школах України проводилось тестування. По нашому місту лише трьом вузам був дозволений прийом абітурієнтів за результатами тестування.

Київський інженерно-будівельний міг зарахувати вступникам результати тестування, коли при цьому був присутній представник нашого інституту. Звідси і виникла і була проведена велика агуальна робота в школах. На факультетах вузу було призначено відповідальних з професійної роботи. Це — будівельний факультет (ПЦБ), де цю місію виконував А. М. Станкевич, факультет АБВ — тут працював Л. С. Пелевін, СТФ — П. М. Зінч, міського будівництва — П. П. Чередищенко, технологічний — В. І. Гоц, архітектурний — В. О. В'язанич. Близько 140 шкіл було охоплено професійною роботою. Але представники факультетів ПЦБ, АБВ та МБ об'єднали найбільшу кількість шкіл з метою запросити до нас вчителів.

Таким чином близько півтисячі вступників подали заяву, в якій просили зарахувати результати тестування.

— Ми знаємо, що абітурієнти 1993-го мали додаткові пільги. Чи можна розповісти про них конкретніше?

— Так, для випускників шкіл 1993 року були нові пільги. Згідно правил прийому, якщо абітурієнт закінчив школу без «трійок», склав тестування з фізики та математики на «4» і «5», то в КІБІ за його бажанням іспити могли замінитися співбесідою. При її успішних результатах вступника було рекомендовано до зараху-

вання без здачі наступних екзаменів. Таким чином включаючи медальників шкіл та тих, хто закінчив технікум або середню професійно-технічне училище з дипломом з відзнакою — в інститут було зараховано близько половини від набору. Це значить, що з 950 чоловік за планом набору за результатами співбесід було рекомендовано 460 чоловік.

— Олександр Іосиповичу, нашим читачам буде цікаво, якщо ви назвете і цифри: на які спеціальності скільки абітурієнтів зараховано в результаті співбесід.

— Можу назвати й цифри. Так, на будівельний факультет (спеціальність «промислове і цивільне будівництво» (ПЦБ) — 143 чол. Сюди ж на спеціальність «економіка у будівництві» (ЕуБ) — 11 чоловік, факультет автоматизації будівельного виробництва (спеціальність «лінійно-транспортні будівельні, дорожні машини і обладнання» (БМО) — 57 чол., «системи автоматизованого проектування» (САПР) — 37 чол., «автоматизація технологічних процесів і виробництв» (АТП) — 22 чол., «автоматизовані системи обробки інформації і управління (АСІУ) — 6 чол. Будівельно-технологічний факультет — спеціальність «виготовлення будівельних виробів і конструкцій» (ВВВК) — 35 чол.; сантехнічний — «теплогазопостачання, вентиляція та охорона повітряного басейну (ТВ) — 51 чол., «водопостачання, каналізація, раціональне використання і охорона водних ресурсів» (ВК) — 39 чол.; міського будівництва (МБГ) — 51 чол.; «прикладна геодезія» (ПГ) — 23 чол.; архітектурний факультет — «архітектура» — 8.

Хочу звернути вашу увагу ще на одну новину 1993 року. Практично всі абітурієнти писали на вступному іспиті диктант або твір українською мовою. Крім тих, хто зовсім не вивчав її чи вивчав менше 5 років. Тоді користувалися російською.

— Чи існували в цьому році так звані репетиційні іспити?

— Так-так. Вони для всіх бажаючих проводилися в травні. Було їх два: на інженерні спеціальності та олімпіада з малюнку і композиції.

Отже, результат репетиційного екзамену з математики чи фізики зараховувався як вступний, якщо абітурієнт набрав не менше 8 балів.

Також в КІБІ проводилися 3 екзамені випускні на підготовчих курсах — в червні, липні, тобто, коли закінчилися навчання на 9-місячних та 6-місячних і місячних курсах. Був також випускний екзамен і на підготовчому відділенні. В середньому в екзаменах на підготовчих курсах і репетиційних екзаменах взяв участь близько 1000 абітурієнтів.

— Як було у нас з прийомом на заочному відділенні?

— Набір нового поповнення повністю забезпечений, як на стаціонарі так і на заочному відділенні. Деякі спеціальності заочної форми навчання доповнилися абітурієнтами з стаціонару. Набрало 950 чоловік на стаціонарі та 400 — на заочне відділення.

— Олександр Іосиповичу, який прохідний бал для вступу у вуз був у нас цього року?

Скажу конкретно на спеціальності по стаціонару. Архітектурний — 33; МБГ — 22, ПГ — 12; ВВВК — 17; ТВ — 19, ВК — 18; ПЦБ — 19, ЕуБ — 17; БМО — 19, САПР — 23, АСІУ — 19, АТП — 21.

— Скільки чоловік на одне місце за конкурсом?

— В середньому за конкурсом пройшло 1,5—1,6 чоловік на місце. Після результатів співбесід на місце на деякі спеціальності стало 2—3 чоловіка на місце.

Розмову вела І. ГЕРАЩЕНКОВА.

НАПЕРЕДНІ нового навчального року ректор нашого вузу, професор А. М. Тугай, поздоровив професорсько-викладацький склад та співробітників з тим, що наша робота оцінена і навчальному закладу присвоєно звання КИЇВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ. У зв'язку з цим стоїть завдання — створити Статут університету і підвищити рівень підготовки випускників.

Уже з 1 вересня ми почнемо здійснювати двоступеневу підготовку: 4 роки підготовки бакалаврів і 2 роки — спеціалістів і магістрів. Тому учбові плани відрізаними будуть від попередніх. З нового навчального року тільки 5 спеціальностей переходять на цю підготовку, а семи іншим спеціальностям треба допрацювати учбові пла-

НОВИЙ СТАТУС— НОВІ ЗАВДАННЯ

ни. При цьому існують і об'єктивні труднощі: ще не вирішено питання про військову підготовку, невідомий також перелік і обсяг дисциплін гуманітарного циклу.

Першочергове питання, яке стоїть перед нашим професорсько-викладацьким складом, — це розробити нові учбові програми, ввести нові учбові дисципліни, яких вимагає час. Дуже важливо сьогодні впровадити нові спеціальності. Доповідач вніс на розгляд присутніх такі пропозиції: основи соціології, вступ до будівельної справи, астрономіогеодезія, аерогеодезія, землепорядкування, художнє проектування міст, будівляння мостів і транспортних тунелів, образотворче мистецтво, креслення і малювання та ін.

Наказом Міністерства в новому учбовому році ми створили кафедру українознавства. Першочерсники почнуть вчитися українською мовою. При підписанні контрактів викладачам буде враховуватись показник вільного володіння українською. Захист дипломів у вузах Києва проходитиме лише державною мовою.

Щодо подальшого стимулювання навчання, то слід застосувати рейтингову систему. В цьому питанні треба підготуватися і викладачам, і студентам, щоб мати показники, за якими оцінювати студентів протягом семестру. Студентів це дуже заохоче і майбутні бакалаври визначатимуться за рівнем надбаних знань.

Ми перейшли на 5-ти денне навчання, побудувавши робочий день з чотирьох пар. Академічна година тепер становитиме 80 хвилин без перерви. Така практика широко використовується в світі, сподіватимось, що вона виправдає себе і в нашому вузі.

Для професорсько-викладацького складу тепер не будуть оголошуватись конкурси на посади — будуть укладатися контракти. Вже з 1 вересня ректор працює за контрактом.

Методом експертної оцінки, колегіально, оцінювалися роботи абітурієнтів з рисунку, креслення, композиції.

УКРИТТЯ

Рік тому було оголошено Міжнародний конкурс проектів і пропозицій по перетворенню об'єкту «Укриття» Чорнобильської АЕС в екологічно чисту зону. Він проводився відповідно постанови Кабінету Міністрів України. Організацію конкурсу було доручено Мінчорнобилью і Академії наук України із залученням Українського відділення Міжнародного центру наукової культури — Всесвітньої лабораторії.

За 14 місяців, протягом яких тривав прийом пропозицій, робітнича група розглянула 394 проекти і технічні рішення, які надійшли на конкурс. Їх авторами є представники науково-дослідних інститутів, виробничих колективів, фірм, окремих фахівців України, Росії, Білорусі, Англії, Франції, Італії, Німеччини.

Наш інститут також взяв участь у конкурсі. Студенти-випускники будівельного факультету О. Ксендик, В. Яковенко, В. Пономаренко, І. Чиж представили комплексний проект. Керували їх роботою професор кафедри технології будівельного виробництва В. К. Черненко, доценти кафедр основ і фундаментів М. В. Корнієнко і металевих і дерев'яних конструкцій К. М. Гурін та завідувачий цієї ж кафедри В. О. Пермяков. Детальніше про їх роботи буде нижче.

Головними ідеями, над якими працювали автори конкурсних проектів, були три ідеї. Перша: зробити, побудувати куб, в середині його залити бетоном або якимось легким складом, і він залишиться монолітною спорудою. Друга ідея: нічого не надбудовувати, зміцнити існуючу конструкцію та витягнути паливо, пил. Третя: зробити укриття «Саркофаг-2», а під ним займатися розбіркою попереднього укриття, щоб укриття-2 заповнило розповсюдженню шару радіаційної пилілки, відходів.

За підсумками роботи експерти конкурсу відзначили, що ряд цікавих пропозицій містять навіть проекти, що не пройшли до другого етапу. Все це було відзначено, і їх автори нагороджені пам'ятними знаками.

19 пропозицій експерти відбрали для участі в II етапі конкурсу. Це ті, що одержали найвищий

для саркофагу

рейтинг. Серед них проекти «Райдуга», що є спільною роботою французьких і українських авторів; «Резольюсьйон» (теж французько-український); спільний британсько-український і науково-технічного центру «Коро» з Жовтих Вод на Дніпропетровщині; «Плуто» — українсько-російський; німецький — фірми Гохтіфф; «Моноліт» російських авторів; компанії «ІСМЕС» (Італія), «Тент» (Україна), «За гармонію людини і природи» — білоруських авторів. «Приборкання непокірного» («Україна»).

З 19 пропозицій було відбрано 6.

Конкурс завершено. Першу премію вирішено не присуджувати, бо жодний проект не відповідає повною мірою на вимоги умов конкурсу. В результаті таємного голосування кращі проекти розташувалися в такому порядку: 1. «Резольюсьйон». 2. Німецького консорціуму «Гохтіфф». 3. «Райдуга». 4. Британського консорціуму і «Коро». 5. «Моноліт». 6. «Плуто».

«Резольюсьйон» передбачає глобальне вирішення проблеми. Коли перший саркофаг буде накріто другим, то в ньому розгорнути справжній завод по переробці

ядерних відходів. Який зможе ще довго працювати і після того, як всередині нічого не залишиться. Благо буде над чим — поруч 30-кілометрова зона. Все-таки економія.

Розповідати про ідеї інших проектів ми не будемо. Зупинимося лише на комплексному дипломному проекті наших учасників — випускників будівельного факультету. Ми попросили розповісти про цю роботу одного з керівників проекту, професора кафедри технології будівельного виробництва Віталія Костянтиновича ЧЕРНЕНКА:

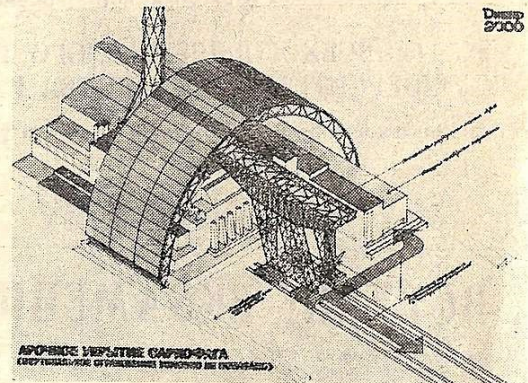
— В ідею розробки рішення Чорнобильської проблеми колективом викладачів і студентів нашого вузу входила така пропозиція: зробити «Укриття» саркофага-2 з легких арочних металевих конструкцій. Це укриття попередньо повинно збиратися за межами Чорнобильської зони, а потім баржами чи іншим транспортом привозитися на місце. Спочатку на майданчик укріпленої збірки, а потім і під монтаж. Ми пропонуємо валити зробити таке укриття, щоб воно закрило лише раніше побудовані саркофаг. Для цього необхідно були розміри арки пролетом 230—240 м. Якщо докладніше, то арка розчленувалась на 4 сегменти, приблизно 75 метрів довжиною і 15 шириною. Такі саме розміри її можна було транспортувати баржами.

Арки привезли і розвантажили, і саме тут, на місці, вже укріпили її до розміру 30 м × 75 м. масою до 350 тонн. І вже в такому вигляді транспорт доставив її в зону монтажу. Вже в зоні монтажу арки знову перетворювалися вже в напіварки, а пізніше в цілу арку. Це робилося б за допомогою монтажного порталу та монтажною багати. Після цього

арку зсовували на 1 крок та монтували слідом так само ще 2 арки, що поєднувалися між собою, і після монтажу торців укрита з 3-х арок насувалися на проектні відмітки. З'язки із старим саркофагом замонолічувалися за допомогою бетонної суміші.

Хочу звернути увагу і на характерну відзнаку цієї пропозиції. Для розборки саркофагу-1 передбачалася будова спеціальної машини багатощовкового призначення. Цей пристрій мав кран валів заповнюваність 100—150 тонн, розташований на консолі, що входила б в нішу, яка в торці арочного фахверку. За допомогою крану можна було б виконувати демонтажні роботи та, завантажуючи в себе ці конструкції, розрізати їх на дрібніші. Також робити дезактивацію конструкцій і пізніше контейнеризацію палива, яке навантажувати на транспорт та відправляти до місця зберігання.

Студенти наш детально проробили в дипломних проектах різні варіанти цього технічного рішення, розрахували конструкції, фундаменти, технологію і організацію виробництва робіт.

«АНТИЧОРНОБИЛЬ—XXI КОНКОРДИЯ»

Творча група викладачів, аспірантів та студентів кафедри архітектурного проектування промислових будівель у складі автора матеріалу, доцентів П. Ф. Маркмана, аспірантки Н. М. Шебек та студентів К. Ковальова, О. Венедиктова, О. Федуна взяли участь у міжнародному конкурсі на проект нового екологічного міста «Античорнобиль — XXI Конкордія». Екополіс під назвою Конкордія, тобто Злагода, повинен з'явитися в XXI столітті на Україні. В Очаківському районі Миколаївської області, неподалік від колишнього древньогрецького полісу Ольвія, що в перекладі означає Щастя.

Вимогою організаторів конкурсу — Міжнародної Академії архі

тектури, Міністерства України у справах будівництва та архітектури, Української Ради Миру була «розробка архітектурно-планувальної і соціально-екологічної концепції містобудівного утворення з вільною багатофункціональною структурою, здатною до трансформації і розвитку на основі екологічної самодостатності».

В конкурсі брали участь авторські колективи з Аргентини, Болгарії, Італії, Іспанії, Литви, Нідерландів, Португалії, Росії, Сполучених Штатів Америки, Швейцарії, України.

Журі конкурсу, до складу якого увійшли провідні архітектори світу Пер Ваго (Франція), Жорж Конділіс (Франція), Рамон Ламер, Жан-Карло де Карло (Бель-

гія), Юрій Пісковський (Україна) відзначило та нагородило шість проектів, в тому числі проект кафедри архітектурного проектування та дизайну виробничого середовища.

У цьому проекті була сформована система містобудівних символів, які відображали специфіку історичного розвитку культури у даній місцевості, універсальність змісту містобудівних форм і їх зв'язок з «античорнобильським» напрямком розвитку екополісу нового типу на Україні.

Головні символічні зони, що відобразили специфіку містобудівних рішень у сфері формування образу нового міста, його функціональної та просторової організації, екологічних перетворень і

динаміки освоєння акваторії Південно-Бузького лиману, отримали у проекті такі метафоричні назви: «Аква-віадук», «Печери», «Міські брами», «Триєри» (давньогрецькі кораблі, з допомогою яких колонізувалось чорноморське узбережжя), «Ліхтери» (сухогрузи), «Острови» і ін.

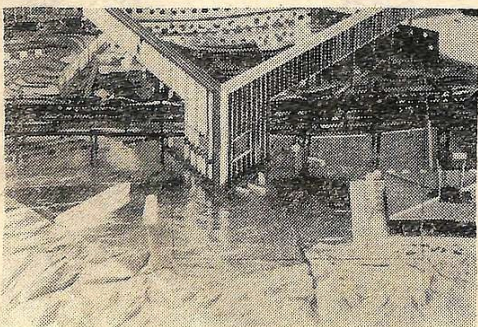
На першому етапі розвитку у проекті передбачено розпочати будівництво нового міста з «триєрів» і «ліхтерів» (понтонів на воді лиману), де розміщуватиметься тимчасове житло перших будівників екополісу та переселенців з Чорнобильської зони. Одночасно передбачається забудова узбережжя у вигляді «зубу морської «Міської брами» (порт) і «Аква-віадуків», в яких розмістяться інженерні та транспортні комунікації, міський транспорт, геліо- і вітрові станції, опріснювачі води та інші пристрої для

впровадження екологічно чистих технологій.

Друга черга будівництва екополісу у проекті передбачає розвиток житлової, промислової та рекреаційної зони на узбережжі та на землях, вільних від виноградників. У проекті також передбачено будівництво університетського містечка, інститутів археологічних і екологічних досліджень, релігійних центрів різних конфесій, торговельних центрів і ін.

Викладачі і студенти кафедри з творчим натхненням працювали над проектом, що забезпечило їм успіх у конкурсі та стимулювало подальшу роботу в напрямку активного вкладу зусиль архітекторів та містобудівників у рішення актуальної для України «античорнобильської» проблеми.

В. ТИМОХІН,
зав. кафедрою, доцент.

Фрагмент макету забудови прибережної зони екополісу.
Фото автора.

АЖІ

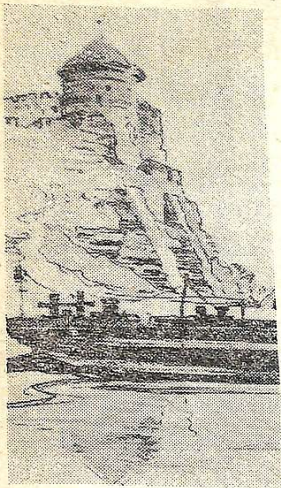
АКЦІОНЕРНИЙ
БАНК

оголошує черговий набір слухачів до
ШКОЛИ КОМІСІОНЕРІВ

Заняття ведуть спеціалісти-практики банківської справи.
Успішне закінчення школи — це можливість працювати
Регіональним представником банку

Тел.: (044) 277-14-92.

АЖІ

Акерман. Стара фортеця.

ПРОФЕСІЯ архітектор-художник. Що це? Поклик душі, натхнення, творча праця, чи мрія... На мій погляд, це все вкупи. На жаль, наш час майже викреслює з нашого життя цю уяву про професію, що плекає у собі «и божество, и вдохновенье, и жизнь, и слезы, и любовь...»

Та ось, що цікаво і дивно: відвідуєш виставки живописних та графічних робіт архітекторів і впевниєшся — живе в них мистецтво та неабиякий, живе тяга до прекрасного, вона не загубилася, не щезла — вона вічна...

Саме таке враження виникло на виставці творів Валентина Івановича Єжова, що нещодавно проходила (у червні 1993 р.) у товаристві охорони пам'яток історії та культури. Це була перша своєрідна презентація молоді Академії архітектурних наук України і відкривав її Президент Академії, академік В. Г. Штолько.

На честь віце-президента Академії архітектури В. І. Єжова було сказано багато теплих слів, але головним стрижнем виступила «архітектура як образ мислення», а її критерієм — мистецтво. Під час відкриття виставки Ю. С. Асеев сказав: «Мені до нестями подобаються твори Валентина Івановича, бо в них присутня точність і витонченість архітектури, прекрасно передані об'єкти, простір. Захоплює мене чарують старі куточки різних міст та поселень, що є дуже важливими з точки зору історії. Існуюча тенденція збереження поштучних пам'яток, що не навчила нас охороняти в цілому містобудівні ансамблі, середовище, простір. Вважаю, що над створенням саме такого закону нам ще належить працювати. Ми повинні наблизитися до розуміння історичного ландшафту в цілому, середовища з позицій товариства охорони пам'яток історії та культури. Саме

тому, виставка творів Єжова є своєрідними історичними, шляховими замалюваннями, начерками враження художника, що фіксує той чи інший момент в історії місцевості. Тобто ці твори є історичним документом свого часу».

Ще хлопчиком Валентин Іванович обрав для себе архітектуру як професію, як мету життя, і з того часу крок за кроком наближався до здійснення своїх задумів.

Любов до точних наук уживалася в ньому з любов'ю до мистецтва. Закінчив КІБІ у 1949 р., де вчився блискуче і отримав диплом архітектора.

Далі почалися пошуки самовираження у великому мистецтві — архітектурі, відповіді на питання його покоління: що таке архітектура, як розуміти стосовно архи-

тектурні соціалістичний реалізм, як задовольнити соціальне замовлення і при цьому не поступитися своїм творчим кредо. І нарешті, як знайти той необхідний компроміс між історією та сучасністю в архітектурі?.. Всі ці питання вимагали чесної творчої відповіді.

Своєю трудовою діяльністю розпочав у місті Севастополі будівельним майстром, архітектором. І там навів заохався в море, його примхи і полум'яні пристрасі, гнів, шквал хвиль. Тут він багато малював, пише етюди.

Під керівництвом В. І. Єжова і при його авторській участі зроблено понад 180 проєктів, за якими збудовано понад 50 будів-

це його друге захоплення після архітектури.

Природа. Він милується нею, надає реальності чарівної краси, впадає в кожний твір особливий настрій. Його світ чистий і прекрасний, спокійний і лагідний. Найближча і найулюбленіша тема — Чорне море: «Скелі», «Руїни Херсонеса в Севастополі», «Сонячний день в Євпаторії» (акв.). На питання, коли ви все встигаєте, він коротко відповідає: «Бездумно відпустити в мене не буває. Мені подобається мандрувати разом з дружиною і синами. Навіть перебуваючи за кордоном, знахожу час і можливість зафіксувати те, що вражає». Цікаво зазирнути в його північні замальовки по Кубі — це перш за все «Санта-Клара», «Кубинське узбережжя» (акв., перо).

спрямована на формування духовності людини.

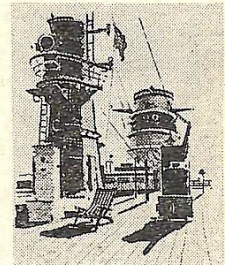
Отож кращим прикладом цього напрямку і є творчість провідного майстра української архітектури Валентина Івановича Єжова.

Н. ГАСАНОВА.

доцент кафедри основ архітектури.

Крим. Парк «Харакс».

На палубі теплоходу «Тарас Шевченко».

Крим. Алуштинський палац.

Крим. Стежки над урвищем.

НАДАТЬ РЕАЛЬНОСТІ ЧАРІВНОЇ КРАСИ

тектурні соціалістичний реалізм, як задовольнити соціальне замовлення і при цьому не поступитися своїм творчим кредо. І нарешті, як знайти той необхідний компроміс між історією та сучасністю в архітектурі?.. Всі ці питання вимагали чесної творчої відповіді.

Своєю трудовою діяльністю розпочав у місті Севастополі будівельним майстром, архітектором. І там навів заохався в море, його примхи і полум'яні пристрасі, гнів, шквал хвиль. Тут він багато малював, пише етюди.

Доля архітектора складалася щасливо.

У 1953—1963 рр. — аспірант та науковий співробітник Академії архітектури УРСР. З 1963-го працював у КиївЗДНІЕПі керівником сектора, відділу, головним архітектором інституту. Як людина талановита, він ніколи не заспокоюється, у вічному пошуку нових ідей, реалізації своїх проєктів, задумів.

Згодом кар'єра різко змінилася своєю обрисом, і з 1976-го протягом п'яти років працює директором інституту теорії та історії архітектури. Після передчасної смерті головного архітектора міста Києва, заслуженого архітектора України, члена-кореспондента Академії мистецтва СРСР і близького друга І. М. Іванова він обіймає цю посаду. І з 1981 року плідно понад шість років працює на посаді головного архітектора міста Києва.

Восени 1987-го переходить на викладацьку діяльність і очолює кафедру основ архітектури та архітектурного проєктування КІБІ. Слід зазначити, що Валентин Іванович вмів поєднувати творчу,

вель і комплексів у Києві, Дніпро-дзержинську, Севастополі, Бердянську та інших містах України. Серед них: Будинки торгівлі в Києві, що на Львівській площі, шкільне містечко на 4 тис. місць, Палац культури авіазаводу ім. С. П. Корольова, станції метро «Вокзальна» і «Дзержинська», нині «Либідська», забудову житлових районів Теремки, Троєщина — «Кольоровий масив» в Києві, реконструкція Київського фунікулера та багато інших.

В. І. Єжову належить понад 150 наукових праць. Він є автором багатьох впроваджених у практику наукових розробок з проблем сучасної архітектури масових типів громадських споруд.

В. І. Єжов тричі був обраний депутатом Київської міськради, є членом правління Спілки архітекторів України, членом колегії Українського товариства охорони пам'яток історії та культури. Повертаючись до його творчих уподобань, можна впевнено сказати, що це людина і митець неординарний. Художній смак зольного привертає до себе і наші симпатії, особливо коли ми бачимо перед собою його художні твори «Бухара. Старе місто» (акв.), «Старий базар у Бухарі» (акв.), «Голуба затока» (акв.), «Алуштинський парк» (акв.), «Маєток Гагаріної» (рис.), «Парк Харакс» (рис.). Що це твір — то краса природи, краса старої архітектури.

Багато хто з колег і друзів, що вперше побачили його акварелі і малюнки, по-новому сприймають його як особистість, безперечний талант митця, малювальника та аквареліста. Живопис і графіка —

«Сонячна Санта-Клара», «Кубинські сутінки» (акв.), також етюди по Прибалтиці — «Стара Рига». В усіх акварелях вражає нас диво витончений професіоналізм, а іноді цілковитий артистизм, що народжує багатство асоціацій, які будуються легкими ударами акварельного пензля.

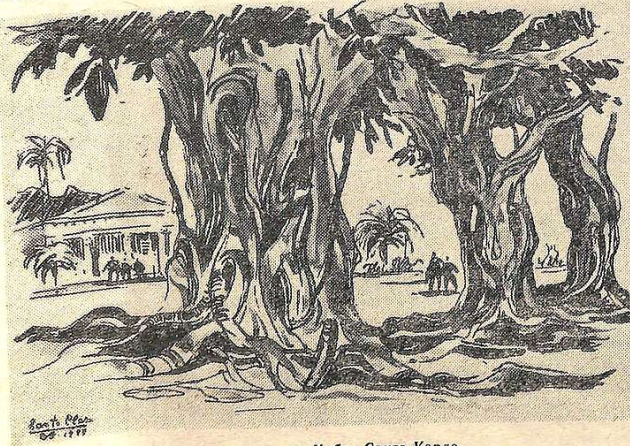
Мазок пензля легкий і стрімкий, іноді він зовсім не відчувається в суцільному світло-повітряному середовищі акварелі, іноді чітко ліпить форму архітектури. Малюнок Єжова — впевнений і точний. Колорит його акварелей іноді стриманий, а іноді співає, перебивається усіма фарбами райдуґи, захоплюючи око.

Валентин Іванович справжній маестро акварелі, він блискуче володіє секретами фарб і тим «ледь-ледь» в мистецтві, що створює почуття взаємодії, взаємозв'язку з природою, що ми відчуваємо в циклах його бухарських акварелей та інших творів.

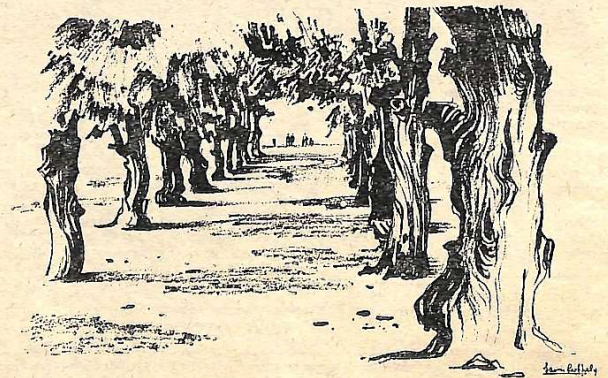
Поруч з цими роботами плекають око витончені малюнки «Гагарини — спрут», «Ярославський кремль» (акв.), «Арка Сен-Дені» (рис.), «Мулен-Руж» (рис.), «Париж». Етюд.

Хоч виставка творів Єжова за кількістю була невелика — всього 40 робіт, та головне в ній ота висока нота духовності і краси. Він начебто започаткував те, що сьогодні нам конче потрібно — гуманізацію архітектурного середовища, збереження її краси на благо людства і майбутнього покоління.

Нині, коли питання відродження національних культур, мови, формування нової людини тісно пов'язані з вищим етапом культурного розвитку людства, саме архітектура, як виразник прогресивних ідей, новою мірою повинна бути

Куба. Санта-Карло.

Угорщина. Місто Самбатхей. Алея.

Літературно-мистецька сторінка

МАКСИМІЛІАН Волошин — особистість неординарна і безумовно, світла, значить ми можемо безбоязно досліджувати себе на його прикладі. Нам відомо (як і все в світі) відома його біографія, ми маємо його твори — сповіді його душі — вірші і картини. Що це все може нам сказати, як ми відчуємо себе в пучині Максиміліана?

Кожен сприймає світ по-своєму. Багато хто «заустрічає за одягом...», а для мене однією із форм такого одягу є ім'я. Таке звучення, повновисне, мажорне й ліричне. На задрітці усім. Максиміліан Волошин.

Максиміліан, всеохоплюючий максимизм. Макс. Перебіраючи пелюстки літери можемо почути звучання сфер через ноту «ре», вилане в постаті статенній, з величавою силою, глибоким голосом, крутим лобом. Або, таке ж сильне вулканічне начало — через, нього проходить космічний закон, можливість заселення світів, надсвідомість, пантеїзм. Як дивно, чудно і законопринципно перед нами в цьому образі постає цілком конкретний Максиміліан. А в прив'язці Волошин — зовсім інший відтінок, якийсь м'яко-вечорний, ніжний, волошковий, жіночий. І знов внутрішній зв'язок з Космосом, самопізнання, індивідуалізм і краса, гармонія, відчуття. І знову все вірно — містика якась! Вітім, до містики в своєму житті сам Волошин ставився неохоче, з повагою. А в одній з автобіографій пише про своє народження так: «Народився я 16.8.1877 в Духів день, коли «Земля-іменинниця». Звідси, вірогідно, мій схильність до духовного сприйняття та світу і любов до цвітіння плоти і матерії у всіх її формах і ликах. Тому мінудло мого духу уявляється мені у вигляді одного із тих фавнів, або кентаврів, що приходили в пустелью од св. Ієроніма і сприймали таїнство свого хрещення. Я язичник по плоти і вірою в реальне існування всіх язичницьких богів і демонів... і в той же час не можу мислити його поза Христом».

Народився Кириєнко-Волошин у Києві. Але на своїй батьківщині ніколи не жив, хоча, дяка й на тому, ніколи не гребував «малороскним» походженням. Вважав своїми предками запорізьких козаків, а також «не мав би нічого проти того, щоб були предками» вшуканим ним в історії України дві цікаві особистості — сліпий бандурець Матвій Волошин, з якого живцем була злєтра шкіра поляками за політичні пісні, і якийсь-то Кириєнко-Волошин, що водив молодого Пушкіна в циганський табір. По материнській лінії предками Волошина були обрусілі німці. Ще одне обгрунтування — передумова народження талановитого дитяти: поєднання генетичного коду двох народів, таких різних за ментальністю, дає дещо самотенту й оригінальне. Звісно, не завжди.

Сім'я Волошиних належала до інтелігенції, але не до тієї «інтелігенції» за посадою і переконанням, і не до боємної, позахмарно-рафінваної, а до інтелігентної працюючої. Батько юрист, мати (після смерті чоловіка) службівка в конторі, що між справами могла, скажімо, переказати Гейне. За географією біографії шлях Волошина пролягав від Києва, через Таганрог і Москву до Криму. Коктебель. Довгожданна, Богом задана зустріч вулканічного Максиміліана і вулканічного Карада-

гу. Як стрімко й чітко з'єднуються магніти, так природно й швидко знайшов Максиміліан свою землю обітовану, віс в неї, пуповиною прив'язався через неї до Землі і Всесвіту. Саме пантеїзм, чуттєвість і потяг до великих протестів допомогли Максусу зав'язати життєвий, справжній діалог з цим таємничим краєм і допомогли йому, Коктебелю, прокинутися від вікових снів, прийняти в свої обійми нас, людоєд — маленьких і нерозважливих дитинчат природи. Земля, така древня й прекрасна, ста-

привели до виключення з університету, тюрми, вислання. Починається серія закордонних воєвж. Цікаві спостереження, цікаві мандри, цікаві люди. Польща, Австро-Угорщина, Іспанія, Німеччина, Греція, Італія; Норвегія, Англія і Франція, Париж. Або, скажімо, Роден, Пікассо, П. Штейнер, і... всі-всі наші тогочасні поети, художники, філософи. Мабуть Волошина можна назвати щасливою людиною, що пізнала життя. Етапи блукань духу — буддизм, католицтво, магія, масонство, окультизм, теософія, П. Штейнер.

Війну Волошин, звісно, засуджував, не підтримував жодну сторону і нічого в цій позиції не змінила революція. Цікаво, що в 1919 році і білі, і червоні, по черзі беручи Одесу, свої прокламации до населення почнали з волошинського «Врєстського миру». І тут, і ті перехувувались у його Будинку поета, шукали його захисту і протекції. І останні десятиріччя життя: «Згідно з моїм принципом, що корінь всіх соціальних бід лежить в інституті заробітної плати, все, що я виробляю, я роздаю безкоштовно. Свій дім я перетворив у приток для письменників і художників, а в літературі і живопису не виходить само собою, бо одиняк ніхто не

ка все одухотворене: дерева, піски, море, гори, саме небо, сонце — рівноправно і гармонійно дихають, живучи в своєму вимірі. Мабуть тому Волошини вдалося висловити це так легко і вільно, що він писав не з натуги, а з її відсутності у своїй душі, займався мистецтвом, а не правдою, дібністю. І це, мабуть, головна запорука успіху всіх, хто творить».

«ЗЕРКАЛЬНИХ УТР ЛУЧЕСТИХ КРИСТАЛЛІ». 1929 р. Мелодія арфи, наспів світлої, лорд гармонії. Чистота, гароду. Зеркальних ранків променісті кристали. Первозданність, неоторканість, але, вже й теплота, доброзичливість. Все це в пробуванні, а значить, з надією. Елегія світла, все просякнута благодушним сонцем, апрокше сонця, що це тільки ранок. Все таке живе, оживаюча казка, своїм, прихована, ось тільки на хвилину в ранішніх променях прозирає, — і, як і усе в світі, ледь-ледь насторожена, тривожна: м'якстість може змінитися жорсткістю. І тому така тремтлива беззахисна гілочка на передньому плані з своїм проханням «не погубити». Як і більшість робіт, це акварель в теплих тонах, ліній горизонту чітко позначена і ділить простір на дві майже рівні частини. Верхній гарячий небосхил охолоджує блакитні затики. Затишши, вода напоена сонцем і легко несе, утворюючи на собі сонячну доріжку. Ряди гір переплітаються і кожен ряд, в залежності від віддалення, має свій локальний колір, контрастний і чіткий: Камінія — уламки скелі — придають реалістичність і вагу. Пейзаж майже впізнаваний, неважливо знайомий і в той же час чарівно-несправжній, вигаданий. Поза словесним і колірним навантаженням цікаво в картинах простежити й образну динаміку. Якщо спробувати медитувати на подібній сюжет картини, перед нами постають образи — примари, пам'ять місяця. Наприклад, білий корабель з дуже незвичним забарвленням вітрил. Або не менш важлива для цієї затику подія: її цілісність порушив сухий гуркіт і в безтурботно галдів вторглись гострі уламки скелі. Звук болно. Але це було не ранком, в полудень, а може й увечері. Подих, рельєф гір мінявся. Та ось все замисло, зупинилося, увійшло в свої матеріальні рамки, так талановито розставлені Волошином.

«СКЕЛЕТЫ ПРИЗРАЧНЫХ ДЕРЕВ». 1926 р. Робота повновисна, звучить як ніжне «до». В самій назві — скелети, призрані (це цілком відповідає зображенню), що вже навіває щось потойбічне, причому темне, а не світле і тому насторожуюче. Древа примарні — прозорі — непоказні і нетривкі — розрізнені. Вони дійсно схожі на примар, химер, прозорих, ніби вітром суди занесених. У них немає кориння, вони вцепились в пісок своїми тіннями і навіть викликають жалість, як танцюючі міражі (а все цезаоче викликає жаль). Щезнуть тіні — щезнуть дерева, їх змете навіть легке коливання повітря. Гори, піски важкі, колористика насичена. Але що тут особливо важливе і несхоже на інші роботи, так це грізність неба, вірніші атмосфери, тієї, космічної, що переповнилась терпінням. Вихорі сонячного світла збуруються, готівки вилитись, власти на це місце і відновити статус-кво, знищивши все чуже, випадкове, примарне й оністичні долини. Вона вже теж повна світла, фарби оживають і нуртують. Земна природа лише на хвилину завмерла в передчутті, а там, на горі, все рухається, навірає. Ось досюгга земля перша хвилія — і Волошин зупинив мить. Ця картина батальна, насичена дією, мей вона нагадує роботи Дали.

І ось ще одна з прекрасних робіт. **«ДОЖДИ ЛУЧЕЙ С КИСЕЛНИХ ПОКРОВАЛ».** 1928 р. Це чарівна казка, кришталева, лавіна мрія. Але не зовсім справжня, а ніби відбита у дзеркалі, задзеркальна, ірреальна, висліваюча.

Все таке світло — щемливе, природа насичена надією, тихою радістю, благодією і умиротворенням. Небо складає з своїх серпанковим покривалом не тільки дощі променів, а й лещо більше — божественні монди, душі, жадаючи вітнітись тут. Небесні врата відчинені і краса вищої земної проби зустрічає їх. Який прекрасний цей вечір — тихий, ніжний, замислений. Світло сонця обтікає притихлі, що стали раптом ласкавими скелі і пагорби. Іх нерівності і гострота згладжені. Затока тепла і принадна... Волошин вибрав синюваті тони, але образна тональність все одно вилішла тепла, сонячна.

Акварелі виконані майстерно. Якщо вважати, що прозовий «світло підстажу» в будь-якій справі (і в мистецтві) є легкістю, за якою стоїть тяжкість, з потом і кров'ю труд, то можна зрозуміти, чому так високо цінується «світло» картини Волошина, чому Волошин-художник і Волошин-поет виступають на рівних. Фантазійність сюжету підтримана м'якстістю письма і чудовою колористикою. Невеличкий комерційний ризик у кожному конкретному творі тільки посилює вражіння кожного кольору і кожної деталі. Від загального до частого, від частого до загального. Цей принцип втілений і витриманий в усюму. Окреме розпорознене в загальному, узяте ним, однак кожен елемент, предмет (до стебла трави, до бриж на воді) звучить на фоні усюму свого власного голосу, не вириваючись в той же час із загального контексту. Спостережливість автора виявляється в умінні не випустити жодного елементу, кожен предмет передати його зміст, образно властиво, словом, чудово його намалювати. Правильність і традиційність побудови композиції малюнка, її м'якість і врівноваженість дуже приємні.

Фантазуючи на тему акварелі Волошина я намагалась вловити емоційну й філософську настроєність, авторі але як не тільки настрої, а в якому перебувала людина в ту чи іншу конкретну, обмежену часом пору свого буття. Щоразва, при цьому використався бігаж між прокритими роки, але він загально невіловано всю гостроту пошуків, задаючи лише загальний тон, а саме: благість, настроєність на світло й гармонію. А конкретний стан, настрої, вражіння висловлює той чи інший пейзаж, виліваючись в той чи інший пейзаж. Але ж це передача почуття; смутку і радості стрімко-швидкі сплюсують.

У віршах Волошина до світу по-різному додається світ думок. Цей Вірші чітко діляться на «чисто» описові й пізнавально-описові. До віршів припадає критичні й описові. У віршах на ці теми — загальні космогонізм, пантеїзм, захопленість і споглядаєльність. А ось друга група чіткізавна. Вона відома, сучасного і майбутнього несуття в собі неспівомі, бутнього несуття в собі неспівомі. І Волошин береться їх онсувати. Це цікава форма роздумів — не запитання, а твердження як було і як є. Наприклад, «Світ і Бог, Я і Бог, Я і Вона» загально Волошином вирішені. А ось «ми всі» — куди і звідки, навіщо і чи треба? — його явно мучили. Історія минулого, сучасного і майбутнього несуття в собі неспівомі, бутнього несуття в собі неспівомі. І Волошин береться їх онсувати. Це цікава форма роздумів — не запитання, а твердження як було і як є. Наприклад, «Світ і Бог, Я і Бог, Я і Вона» загально Волошином вирішені. А ось «ми всі» — куди і звідки, навіщо і чи треба? — його явно мучили.

Але повернемося до питання, з якого ми почали: наскільки глибоко ми можемо зрозуміти Волошина. Тішу себе надією... Вірші велика підмога. Вони глибокі, мудрі і безумовно, шпирі, як і картини. Волошин висловлює себе, а ми його почули. Радість висловлювання дорівнює радості сприйняття висловленого. Та, певже, щоб повністю почути, треба пізнати і малювати на рівні великого таланту! Вітім, було б це сказати. А спочатку треба поставити безліч запитань світу, а тоді собі. Чи навпаки? А в пучині Волошина вільно і цікаво. Його, як і кожного, можна зрозуміти і відчутти, а ось наскільки глибоко й адекватно — залежить, очевидно, від глибини свого «предмета». І від нашої власної ваги також. По суті заюк Ньютона. Віоітню всесвіт — цілісний. А світ Волошина — великий і глибокий, і ми всі безповобовань нашоствхнутися на мільйони чи рифи, можемо підйти по його морю пошуків і знахідок.

ОЛЕНА ГОРБИК,
студентка III курсу архітектурного факультету.

СПОВІДЬ ПРО ВОЛОШИНА

(не прив'язана до збогодення жодними ювілейними віхами)

ла чомусь безлюдно і дикуо, і невідомо як би вона зустріла нас. Мабуть потрібен був саме Волошин-періопрододець, який зміг приручити чарівну й горду природу Коктебеля.

Коктебель такий само невечірний, як і Максиміліан. У них завжди було що сказати і показати одне одному, злизувати одне одного. Карадаг Волошин ракурсе, Волошин Карадагу — вірші. Кімерія Волошин настрій, Волошин Кімерія — пейзаж. І звісно думи, потік самостійності і пізнання. Після всіх «впливів» у великий світ і сильних струєв Волошин завжди «вистовоював» у Коктебелі. Саме ця природа викликала становлення того Волошина, якого ми й шануємо; тут відбувся перехід кількісного в якісне — шпота духовних пошуків змінюється глибоною. Історія, сучасні етоси і їх політичні ігри, мистецтво — у всьому цьому відчується вторинність, а світ внутрішній, кокетельський — це виток і наслідок Волошина.

Звісно, природний чуттєвості була надана «огранка» освітою. Тут Максиміліан шцело виявив свою самість: «Я був перейнятий великими зацікавленнями» — культурними, історичними, літературними, математичними, — і все це зводилося до невідворотної двійки». Викладачі не відповідали рівню 15-річної людини. А крім «всіляких інтересів» Максиміліан був сповнений усіляких роздумуваль і заперечень, які не тримав у собі. Наприклад, був переконаний, що «ніякої залежності між знаннями і їх оцінкою немає і бути не може». І таке упередження щодо інститутів, шкіл, догм, властей він зберіг назавжди. Скажімо, якщо хулюжник не був зіпсований художньою школою, чи чимось подібним, коли потрапив у майстерню Круглікової і почав сам малювати.

Мабуть малювдовімо, що в гімназійні роки Волошин не лише малював, писав вірші та критику, але здобув визнання як автор та постановник (у Феодосії). Студентське життя було перерване політичними захопленнями, які

платить. Живу на акабезпеченні ЦЕКУВУ — 60 р(ублів) в місяць».

Що ж до обов'язкового питання про особисте життя (питання, яке чомусь пов'язується не з внутрішнім, духовним світом особи, а з безсмертним намаганням заринувти в щітку спалні) — то так, була в житті Волошина Маргарита (Сабашнікова) — втілення грі, краси стародавніх світів (схожість з єгипетською царичею Таїах) і сучасності. Ученьця Реліна і Врубеля, вона добре малювала, писала вірші і друкувала їх у символічних виданнях, а це мала сильний потяг до окультичних наук. Але оскільки ідеал має знаходитися в деякому віддаленні від реального життя, союз не витривав випробування часом. Коханця до Маргарити Волошин зберіг назавжди, хоча пізніш і оженився вдруге на дівчині, врятований ним від голодної смерті у суворох 20-х.

Коктебель — тема вічна, що проринається через усі пори біографії Волошина. Мені, наприклад, цікаво, що для нього, для мене, для людини, що вперше ступила на цю землю автономно, чарівніше — гори, море, благодатне світло (Сонце), що дає надвидовищні кольори. Чотири стихії, чотири вичісті, періоричирні — Земля, Вода, Вогонь, Повітря... Про красу і перевагу краси гір чи припад моря сперечатись можна, а про перевагу стихії Землі і Води навіть якась незрозуміло. А це ж, по суті, одне й теж. От Максус, мабуть, так питання в голову не приходили. Natura cільна і широка, достатня, щоб вмістити, уабрати в себе все і не членувати на скалки-частки: гори, море, простір, час дня і пори року. Ось у чому сила Волошина! У його думках і почуттях, картинах і більшості віршів — це зліто вселюно, все — краса, і все це (все разом) — життя. Немає членування на час дії. Час — господар Землі — переможений. І розгадати акварель Волошина для мене навіть дещо проблематично — відчувати якусь внутрішню незручність, занурюючись у щось глибоко інтимне. Не знаю чому, але вірші Волошина мені виділяються як більш доступніші, мабуть через свою вербальність, впрямженість життя, через звичні слова. А фарби акварелі Волошина неперочорні. Вони легкі й просякнуті повітрям, в них є живе дихання і це відчуття цілком реальне. У Волошина художни-

Редактор О. ПРИМАК

Замовлення 5253/32.